

Kúria

Kvk.IV.37.488/2014/3.

A Kúria ... ügyvéd által képviselt Együtt – a Korszakváltók Pártja kérelmezőnek a Nemzeti Választási Bizottság által 2014. április 11-én meghozott 1007/2014. számú határozata ellen benyújtott bírósági felülvizsgálat iránti kérelme folytán megindult nemperes eljárásban – tárgyaláson kívül – meghozta az alábbi

v é g z é s t :

A Kúria a Nemzeti Választási Bizottság 1007/2014. számú határozatát helybenhagyja.

A felülvizsgálati eljárás illetékét az állam viseli.

A végzés ellen további jogorvoslatnak helye nincs.

I n d o k o l á s

I.

1. Magánszemély 2014. április 6-án kifogást nyújtott be a Bács-Kiskun Megyei 06. számú Országgyűlési Egyéni Választókerületi Választási Bizottsághoz (a továbbiakban: OEVB) a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 2. § (1) bekezdésben foglalt alapelvek megsértése miatt. Kifogásában előadta, hogy a „Torma – Maró Igazság” c. időszaki lap II. évfolyam 2014. márciusi számának 3., 4. 6. és 8. oldalán olyan írások jelentek meg Zs. R. képviselőjelölttel kapcsolatban, melyek hamis híreket és valótlanságokat tartalmaznak, és amelyek alkalmasak a választópolgárok megtévesztésére.

Az ügyben eljáró OEVB a 49/2014. (IV. 8.) OEVB határozatában a kifogásnak részben helyt adott, s megállapította, hogy az Együtt – a Korszakváltók Pártja az általa kiadott „Torma – Maró Igazság” c. időszaki lapban megjelenő „Tanulatlanok a kádereink? Sebaj, megváltoztatjuk a törvényt” című cikkében valótlanul állította, hogy Magyarország Kormánya Zs. R., Baja Város polgármester kérésére enyhített a könyvtári és közművelődési intézmények vezetőire vonatkozó képesítési előírásokon, továbbá, hogy az Ady Endre Városi Könyvtár és Művelődési Központ (a továbbiakban: VKMK) igazgatójának személyéről Zs. R. döntött. Az OEVB a jogsérelmet a Ve. 2. § (1) bekezdés c) és e) pontjában foglalt alapelvek megsértése miatt állapított meg.

2. A fellebbezés folytán eljáró Nemzeti Választási Bizottság 2014. április 11-én meghozott 1007/2014. számú határozatában az OEVB 49/2014. (IV. 8.) határozatát helybenhagyta.

Döntésében többek között megállapította, hogy az OEVB határozata nem vitatta azt, hogy Zs. R. polgármesterként kezdeményezte a 150/1992. (XI. 20.) Korm. rendelet felülvizsgálatát és módosítását, azonban ezt, a Képviselő-testület 356/2013. (VIII. 29.) számú határozatában adott konkrét felhatalmazás alapján tette,

mely jogát a testület az Alaptörvény 32. cikkének (1) bekezdés j) pontjában foglalt jogkörében gyakorolta. Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Möt.) 41. § (1) bekezdése alapján a képviselő-testületet a polgármester képviseli. Mindezek alapján a Nemzeti Választási Bizottság álláspontja szerint a sérelmezett írás azon kijelentése, mely szerint „Zs. mintha ez a világ legtermészetesebb dolga volna, levelet írt párttársának, H. J. államtitkárnak, hogy enyhítsenek a vonatkozó szabályokon” a valós tényeket elferdítette, azokat hamis színben tüntette fel, azt a látszatot keltve, mintha Zs. R. személyes döntése alapján, jogszabályi felhatalmazás nélkül kezdeményezte volna a 150/1992. (XI. 20.) Korm. rendelet módosítását.

A Nemzeti Választási Bizottság 1007/2014. számú határozata megállapította továbbá, hogy a cikk szerint L. M. azért nem lett a VKMK igazgatója, mert „nem Zs. kádere volt”, majd rögzítette, hogy Zs. R. bizalmasainak egyike nyerte el a pozíciót. E nyilatkozatok egyértelműen azt a téves látszatot keltik, mintha a VKMK intézményvezetői pozíciójának betöltése kizárólag Zs. R. döntésétől függne, mellyel összefüggésben az OEVB rögzítette, hogy az a Képviselő-testület döntési kompetenciájába tartozó kérdés.

Mindezek alapján a Nemzeti Választási Bizottság az ügyben megállapította a Ve. 2. § c) és e) pontjának sérelmét.

3. A Nemzeti Választási Bizottság döntése ellen a Ve. 228. § (2) bekezdésben meghatározott határidőn belül a Ve. 223. § (1) bekezdése szerinti minősített elektronikus aláírással ellátott dokumentumban felülvizsgálati kérelmet nyújtott be az Együtt – a Korszakváltók Pártja kérelmező. A kérelmező szerint a tényeknek megfelel, hogy Zs. R. kezdeményezte a cikkben említett kormányrendelet módosítását, a cikk Zs. R. eljárását semmilyen hamis színben nem tüntette fel, a megfogalmazás élessége, az abból esetlegesen levonható következtetések pedig az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésének védelmi körébe tartoznak.

A kérelmező álláspontja továbbá az volt, hogy a kifogásolt cikk nem tartalmaz olyan tényállítást amely szerint Zs. R. döntött volna a VKMK intézményvezetői kinevezéséről. Mindezek miatt az OEVB határozat által megállapított jogsértések olyan véleménynyilvánítások/értékelések, amelyek nem értékelhetőek a választási alapelvek megsértéseként. A kérelmező szerint az elmarasztalt sajtótermékbeli cikk az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében elismert, a véleménynyilvánítási jog által védett megszólalás, ami nem sérti a Ve. 2. § (1) bekezdés c) és e) pontját.

A kérelmező beadványához bizonyítékként mellékelte Baja Város Polgármestere 20. sz. előterjesztését Baja Város Önkormányzat Képviselő-testületének 2013. november 27-i ülésére a VKMK intézményvezető (magasabb vezető) álláshelyére szóló pályázat kiírásáról.

II.

A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.

1. A Kúria a következőket állapította meg: Az Együtt – a Korszakváltók Pártja által kiadott (felelős szerkesztő: Sz. V.) „Torma – Maró Igazság” című ingyenes terjesztésű – saját meghatározása szerint – I. I. H. II. évf., 2014. márciusi száma Zs. R. képviselőjelölttel kapcsolatban több cikket közölt. A lappal szemben az OEVB előtt kifogás alapján eljárás indult, a kifogástevő nem vitatott nyilatkozata szerint a kiadványt 2014. április 4-én dobták a postaládájába, ezért az – tekintettel az országgyűlési képviselők 2014. április 6-ai választására, a választási kampányidőszakra esett. A Kúria – összhangban az Alkotmánybíróság gyakorlatával – több döntésében, így a Kvk.IV.37.184/2014. számú határozatában a választási kampányt a véleménynyilvánítás szabadsága megnyilvánulási formájának tekintette, s hangsúlyozta, hogy kampányidőszakban különösen fontos a véleményszabadság érvényesülése.

Vizsgálandó az ügyben a felülvizsgálati kérelem azon érve, amely az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésben foglalt véleménynyilvánítás szabadságán keresztül arra hivatkozik, hogy nem valósult meg a Ve. 2. § c) pontjába foglalt esélyegyenlőség és az e) pontjába foglalt jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás követelményének sérelme.

2. Megállapítható, hogy az OEVB a 49/2014. (IV.8.) határozatával „Tanulatlanok a kádereink? Sebaj, megváltoztatjuk a törvényt” című cikkben szereplő két állítással összefüggésben állította, hogy az valótlan: egyfelől, hogy Magyarország Kormánya Zs. R., Baja Város polgármester kérésére enyhített a könyvtári és közművelődési intézmények vezetőire vonatkozó képesítési előírásokon, másfelől, hogy a VKMK igazgatójának személyéről Zs. R. döntött. A fellebbezés folytán eljáró Nemzeti Választási Bizottság is ennek keretei között hagyta helyben az OEVB határozatát.

3. A Kúria megítélése szerint nem helytálló a felülvizsgálati kérelem azon állítása, amely szerint a kifogásolt cikk nem tartalmaz valótlan tényállítást, illetve értékítéletet fogalmaz meg, amely a véleménynyilvánítási szabadság védelme alatt áll, így a választási alapelvek nem sérülhettek, a következők miatt:

3.1. Az ügyben elbírált tényállítás helytálló vagy hamis voltához kapcsolódóan a Kúria is nyomatékosítja a Nemzeti Választási Bizottság Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés j) pontjára való hivatkozását, amelynek értelmében a helyi önkormányzat a helyi közügyek intézése körében törvény keretei között a feladat- és hatáskörrel rendelkező szervtől – többek között - döntést kezdeményezhet. Az ügy irataiból megállapítható, hogy a 150/1992. (XI.20.) Korm. rendelet módosítását Baja Város Önkormányzat Képviselő-testülete kezdeményezte a 356/2013. (VIII.29.) számú határozatában az elérő szakmai álláspontok tisztázása érdekében. Ebben a folyamatban Zs. R., mint a város polgármestere vett részt, s nem úgy, mint ahogy ezt a cikk sugallja: személyes befolyása révén. Valótlan ezért a cikkben szereplő azon tényállítás, amely szerint „Zs. mintha az a világ legtermészetesebb dolga volna, levelet írt párttársának, H. J. államtitkárnak, hogy enyhítsenek a vonatkozó szabályokon.”

A fentiek hamis tényállításnak és nem értékítéletnek minősülnek.

A kérelmező által becsatolt Baja Város Polgármestere által kiadott 20. számú, a VKMK intézményvezetői álláshelyére kiírt pályázatról szóló előterjesztés valóban tartalmaz olyan mondatokat, amely a polgármester

közreműködését bizonyítják a rendelet módosításában. Ezek azonban a polgármesteri tisztségből adódó jogi kereteken belüli intézkedésekről szólnak. A kifogásolt cikkben szereplő állítások a tényeket valós szövegkörnyezetükből kiragadva, elferdítve mutatják be, ezáltal tartalmuk elvesztette kapcsolatát a jog által rendezett valóságos helyzettel. Ezért a Kúria úgy ítélte meg, hogy a kérelmező által becsatolt bizonyítékok nem támasztják alá a jelölt cikkben kifogásolt állítások jogszerűségét.

3.2. A másik, a választási bizottság által törvénysértőnek ítélt megállapítás, hogy a VKMK igazgatójának személyéről Zs. R. döntött. Az OEVB és az Nemzeti Választási Bizottság határozataival összhangban a Kúria is megállapítja, hogy a jelen ügy tárgyát képező intézményvezetői kinevezés a képviselő-testület kompetenciájába tartozik. Az Mötv. 41. § (7) bekezdése értelmében a helyi önkormányzat képviselő-testülete - amennyiben törvény kivételt nem tesz - kinevezi az intézmény vezetőjét. A kérdéses cikk értelmében L. M. maradéktalanul megfelelt az intézményvezetői feltételeknek, de a pályázatot azért nem nyerte el, mert „nem Zs. R. kádere volt”, míg az intézményvezetői megbízást elnyerő Z. L. a cikk szerint „Zs. két e posztra esélyes bizalmasainak egyike”. A Kúria rámutat, hogy a fenti állítások abban az összefüggésben minősülnek hamis tényállításnak – amelyet az 1007/2014. NVB határozattal jóváhagyott OEVB határozat tartalmaz, nevezetesen - hogy az „intézmény igazgatójának személyéről Zs. R. döntött”. Mint fentebb a Kúria utalt rá, e kérdésben a Mötv. szerint nem a polgármester, hanem a képviselő-testület jogosult dönteni. A cikk jelölt rendelkezése nem utal a döntési kompetenciákra, megfogalmazása szerint kategorikus állításokat és nem feltételezéseket tartalmaz, így azok nem tekinthetők értékítéletnek.

4. A közszereplők kritizálhatósága a véleménynyilvánítási szabadság egyik értelmezési területe. Hazai és nemzetközi emberi jogi standardok szerint a politikai közszereplők vonatkozásában a kritika határai szélesebbek, mint más személyek esetében. Bár a becsület büntetőjogi védelmével összefüggésben került kidolgozásra, de általános tartalma szerint figyelembe veendő, hogy a véleménynyilvánítási szabadság által nyújtott oltalom szempontjából különbséget kell tenni tényállítás és értékítélet között. A strasbourgi Emberi Jogok Európai Bírósága az 1986. július 8-án meghozott Lingens kontra Ausztria ügyben kifejtette, hogy különbséget kell tenni tények és értékítéletek között, mivel az előző meglehetősen bizonyítható, az utóbbiaké lehetetlen. Erre alapozva az Alkotmánybíróság a 36/1994. (VI.24.) AB határozatban az értékítélet alkotmányos védelmének rögzítése mellett úgy vélekedett, hogy nem áll a véleménynyilvánítás védelme alatt a közszereplő becsületének csorbítására alkalmas azon hamis tényállítás, híresztelés, illetve ilyen tényre közvetlenül utaló kifejezés használata, ha a tényt állító, híresztelő, illetve ilyen tényre közvetlenül utaló személy tudta, hogy a közlése lényegét tekintve valótlan vagy azért nem tudott annak valótlanágáról, mert a hivatása vagy foglalkozása alapján (pl. újságíró) a reá irányadó szabályok szerinti figyelmet, körültekintést elmulasztotta.

A Kúria polgári ítélezése személyiségi jogi perekben is követi az értékítélet és tényállítás közötti különbségtételt (lásd. pl. Pf.IV.25.270/2002/8; Pfv.IV.21.185/2011/6; Pfv.IV.20.292/2013/5. stb. számú ítéleteket).

Választási ügyekben maga a Nemzeti Választási Bizottság határozata is idézi a Kúria Kvk.IV.37.429/2010/6. és Kvk.III.37.211/2006/3. számú végzéseit, amelyek szerint a Ve. 2. § (1) bekezdés e) pontjában meghatározott választási alapelv sérelme akkor állapítható meg, ha a választásban érintett résztvevők a választással kapcsolatos jogaikat - ezek között a kampánytevékenység folytatásának jogát - oly módon gyakorolják, hogy egyes tények elhallgatásával, vagy elferdítésével megkísérik a választókat megtéveszteni, és ezáltal politikai ellenfeleik választási esélyeit csökkenteni (tényállítást), míg a felülvizsgálati kérelem jelöli a Kvk.III.37.211/2006/3 és Kvk.III.37.107/2008/2. számú végzéseket, amelyek a kérelmező értelmezése szerint kimondják, hogy értékítélet kifejezésével a választási alapelvek sérelme nem valósítható meg, még akkor sem, ha az adott megnyilvánulás éles megfogalmazást tartalmaz (értékítélet).

5. A Kúria a fentiekben (II/3. pont) megállapította, hogy a felülvizsgálati kérelem tárgyát képező Időszakos Információs Havilap „Tanulatlanok a kádereink? Sebjaj, megváltoztatjuk a törvényt” című cikkében az OEVB és a Nemzeti Választási Bizottság által elbírált megfogalmazás tényállításnak minősül, s mint ilyen nem áll az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésben megfogalmazott véleménynyilvánítás szabadsága védelme alatt. Megalapozottan állapította meg ezért a Nemzeti Választási Bizottság az 1007/2014. számú határozatában, hogy az ügyben sérült a Ve. 2. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt esélyegyenlőség elve és a 2. § (1) bekezdés e) pontja szerinti jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás követelménye. Nyilvánvaló ugyanis, hogy a véleményszabadság által nem védett hamis tényállítás kihat az érintett jelölt esélyeire, ez pedig a Ve. 2. § (1) bekezdés c) pontja sérelmét eredményezi. A Kúria a Ve. 2. § (1) bekezdés e) pontjával összefüggésben a Kvk.IV.37.359/2014/2. számú végzésében rögzítette, hogy a rendeltetésszerű joggyakorlás sérelme több a jogsértés megállapíthatóságánál: abban felismerhetően meg kell nyilvánulnia annak a szándéknak, amely a formális jogkövetés égisze alatt a jogintézményben rejlő tartalom kihasználására irányul. Jelen ügyben a Ve. 2. § (1) bekezdés e) pontja is sérül, mert a havilap tekintetében elvárható az a gondosság, hogy az adott ügyben kifejtteni kívánt álláspontot az intézményvezetők kinevezésének valós jogi és ténybeli rendjébe ágyazva mutassa be. A tények nem valós bemutatása nem azonos az éles megfogalmazással.

Mivel a kérelmező bírósági felülvizsgálat iránti kérelme a fentiek szerint nem megalapozott, a Kúria a Nemzeti Választási Bizottság felülvizsgálni kért határozatát a Ve. 231.§ (5) bekezdés a) pontja alapján helybenhagyta.

A kérelmező az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 5. § (3)-(4) bekezdése alapján illetékmentességi nyilatkozatot tett; az Itv. 5. § (1) bekezdés d) pontja alapján fennálló személyes illetékmentessége folytán az illetéket az állam viseli.

A Kúria határozata elleni további jogorvoslat lehetőségét a Ve. 232.§ (5) bekezdése zárja ki.

Budapest, 2014. április 16.

Dr. Kozma György sk. a tanács elnöke

Dr. Balogh Zsolt sk.előadó bíró

Dr. Hörcherné Dr. Marosi Ildikó sk. bíró

